
FOLKETINGET

Til
Finansudvalget
Europaudvalget

Folketingets Økonomiske Konsulent

EU-note

Til: Udvalgets medlemmer
Dato: 4. december 2015

Europæisk semester og "nationalt semester": Ingen makroøkonomiske ubalancer i Danmark, ifølge EU-Kommissionen.

Sammenfatning

Kommissionens vækstplan på 315 mia. kr., der blev lanceret sidste år, er nu blevet operationel. Herudover skal der, ifølge Kommissionen, stadig satses på strukturreformer og finanspolitisk ansvarlighed for at få gang i væksten.

*Kommissionen har også udsendt en såkaldt varslingsrapport, der advarer om såkaldte makroøkonomiske ubalancer. **Igen i går kan det konstateres, at der ingen makroøkonomiske ubalancer er i Danmark.***

Atten andre EU-lande har derimod makroøkonomiske ubalancer, der skal undersøges yderligere af EU-Kommissionen.

Grundlæggende klarer dansk økonomi sig altså godt i Kommissionens analyser og vurderinger.

1. Indledning

EU-kommissionen har netop fremlagt sin rapport dels om den **årlige vækstundersøgelse**¹ og dels om den **økonomiske varslingsmekanisme**². Det er første led i starten på det Europæiske semester, hvor den økonomiske udvikling i EU gennemgås nøje.

Det europæiske semester, som blev indført i 2010, sikrer, at medlemsstaterne drøfter deres budgetmæssige og økonomiske planer med deres EU-partnere på bestemte tidspunkter i løbet af året. Det gør det muligt for dem at kommentere på hinandens planer og sætter Kommissionen i stand til at give politisk vejledning til medlemsstaterne i god tid, før der lægges sidste hånd på afgørelser på nationalt plan.

Forløbet starter i november/december hvert år med Kommissionens **årlige vækstundersøgelse** (generel politisk vejledning for EU), der giver medlemsstaterne politisk vejledning for det kommende år. **De landespecifikke henstillinger** i forbindelse med vækstundersøgelsen, som offentliggøres i foråret, giver medlemsstaterne skræddersyet **rådgivning om dybere struktur-reformer**, som det ofte tager over et år at føre ud i livet.

I forbindelse med vækstundersøgelsen fremsendes også rapporten om **varslingsmekanismen for 2016**, der gennemgår EU's økonomi på udvalgte økonomiske indikatorer.

Kommissionen har også præsenteret en beskæftigelsesundersøgelse ³og en rapport ⁴der gennemgår EU's økonomi som helhed.

"Det nationale semester"

I Danmark har Europaudvalget og Finansudvalget afgivet en beretning den 21. juni 2013, om Folketingets behandling af det Europæiske semester⁵. Hovedidéen er her, at Folketinget i højere grad inddrages i det Europæiske Semester bl.a. ved fælles samråd med regeringen. Det kaldes for "Det nationale semester"

I notatet gennemgås kort vækstundersøgelsen og varslingsmekanismer, især med henblik på Danmarks økonomiske situation.

¹ Annual Growth Survey 2016

² Alert Mechanism Report 2016

³ http://ec.europa.eu/europe2020/pdf/2016/ags2016_draft_joint_employment_report.pdf

⁴ http://ec.europa.eu/europe2020/pdf/2016/ags2016_euro_area_recommendations.pdf

⁵ Beretning om Folketingets behandling af det Europæiske Semester 2013

2. Hvad siger vækstundersøgelsen

Kommissionen henstiller i sin årlige vækstundersøgelse for 2016 til, at der føres en økonomisk og social politik baseret på **tre hovedsøjler**:

- Nyt skub i investeringerne
- Fornyet tilsagn om strukturreformer
- Fortsat finanspolitisk ansvarlighed.

Der er tale om, at vækstforanstaltningerne fra 2015 skal fortsættes og udbygges. Som noget nyt bør nævnes, at Kommissionen anslår, at det uventet store antal flygtninge og migranter giver anledning til en række nye økonomiske overvejelser. Det anslås, at de offentlige udgifter på kort sigt vil stige markant, men på mellemlangt og langt sigt vil det have positive effekter på arbejdsudbuddet og væksten under forudsætning af, at de nye personer får adgang til arbejdsmarkedet og dermed til integrationsprocessen.

a. Skub i investeringerne

Siden den globale økonomiske og finansielle krise har EU lidt under et lavt investeringsniveau. Det kræver en fælles og koordineret indsats på EU-plan at vende denne nedadgående tendens og få Europa på rette kurs mod økonomisk genopretning. Der er behov for investeringer, at modernisere velfærdssystemerne, finansiere uddannelse, forskning og innovation, for at udvikle grønnere og mere effektiv energi, for at modernisere transportinfrastrukturen og udrulle et mere vidtrækkende og hurtigere bredbånd.

Europa-Kommissionen er parat til at gøre sin del: Sidste år lancerede Kommissionen en **investeringsplan på 315 mia. EUR** for de kommende tre år. Denne "investeringsoffensiv" er baseret på **tre dele**, som er gensidigt forstærkende: 1) mobilisering af investeringsmidler, uden at der skabes ny gæld, 2) støtte til projekter og investeringer på nøgleområder såsom infrastruktur, uddannelse, forskning og innovation og 3) fjernelse af sektorspecifikke og andre finansielle og ikke-finansielle hindringer for investeringer.

Investeringsplanen er nu blevet **operationel**.

b. Fornyet tilsagn om strukturreformer

På **EU-plan** er udbygningen af det indre marked en vigtig del af en strukturreform, der bidrager til en modernisering af vores økonomier og gør Europa mere konkurrencedygtig såvel som attraktiv for investorer.

Blandt prioriteterne er en fjernelse af de resterende lovgivningsmæssige og ikke-lovgivningsmæssige hindringer på tværs af sektorer såsom energi, telekommunikation, transport og det indre marked for varer og tjenesteydelser.

På **medlemsstatsniveau** henstiller Kommissionen til, at der fokuseres på en række centrale reformer: at gøre arbejdsmarkedene mere dynamiske og bekæmpe den høje arbejdsløshed, sikre effektiviteten af pensionssystemerne og de sociale sikringssystemer, forbedre virksomhedernes investeringsvilkår og gøre den offentlige administration mere effektiv i hele EU.

c. Fortsat finanspolitisk ansvarlighed

Der er allerede sket væsentlige fremskridt i retning mod finanspolitisk konsolidering: Det gennemsnitlige budgetunderskud i EU er **reduceret** på blot tre år fra 4,5 % af BNP i 2011 til ca. 2,5 % af BNP i 2015. Nedgangen i antallet af lande, der er omfattet af en procedure i forbindelse med uforholdsmæssigt store underskud er faldet stærkt i de senere år. Det afspejler de finanspolitiske forbedringer. Endvidere er den offentlige bruttogæld faldet fra 88 pct. af BNP til ca. 86 pct. for EU.

Det er et centralt element for bæredygtig vækst at sikre langsigtet kontrol over underskuddet og reducere de høje gælds niveauer.

Lande med større finanspolitiske råderum har bedre mulighed for at fremme indenlandsk efterspørgsel og investeringer. Det er endvidere nødvendigt at gøre skattesystemerne mere retfærdige og effektive, og skattesvig og skatteunddragelse skal bekæmpes målrettet.

3. Hvad siger Varslingsrapporten for 2016

a. Danmark

Sidste år konkluderede Kommissionen, at de makroøkonomiske ubalancer i Danmark for 2015 ikke udgjorde en betydelig makroøkonomisk risiko.

I Varslingsrapporten for 2016 ligger nogle få indikatorer dog stadig **over** de vejledende grænseværdier, nemlig **overskuddet på de løbende poster**, tab af **eksportmarkedsandele** og **gælden** i den private sektor. Disse tre forhold bør der stadig holdes øje med.

Men i det store hele er der ingen makroøkonomiske ubalancer i dansk økonomi for 2016.

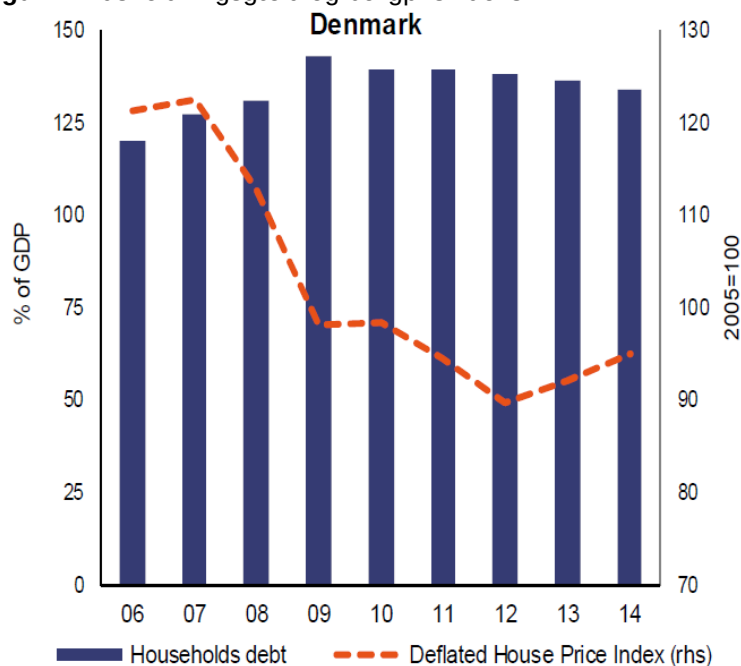
Overskuddet på de **løbende poster** har fulgt en stigende trend i en række år og har overskredet grænseværdien i resultattavlen. Det afspejler delvist den svage vækst i den indenlandske efterspørgsel sammenlignet med landets vigtigste handelspartnere. Overskuddet forventes at falde, efterhånden som opsvinget får bedre fat.

Eksporten har dog stadig tabt markedsandele, og det skyldes primært store lønstigninger og lav produktivitet før finanskrisen. Indikatorerne for **omkostningskonkurrenceevnen** peger **ikke** i retning af yderligere tab.

Gælden i den private sektor er fortsat høj og ligger over grænseværdien, selv om den har været nedadgående siden 2009. Husholdningernes store gæld er et særligt kendetegn ved den danske økonomi og er forbundet med det danske realkreditsystem. Husholdningsgælden opvejes dog af store aktiver, f.eks. fast ejendom og store pensionsopsparinger.

Husholdningerne har desuden været i stand til at håndtere den justering af boligpriserne, der fandt sted i 2007, uden betydelige stigninger i restancerne (jf. **figur 1**).

Figur 1. Husholdningsgæld og boligprisindeks

Kilde: EU-kommissionen, 28.11.2015

Den finansielle sektor er desuden blevet styrket gennem regulerings- og overvågningsforanstaltninger. Hertil kommer, at både beskæftigelsen og ledigheden er blevet forbedret siden krisen.

Overordnet set vil Kommissionen derfor på nuværende tidspunkt ikke foretage en yderligere dybdegående undersøgelse inden for rammerne af proceduren i forbindelse med makroøkonomiske ubalancer.

b. Hvad siger Kommissionen om ubalancer for de to store lande Tyskland og Frankrig?

Tyskland

I februar 2015 konkluderede Kommissionen, at Tyskland befandt sig i en situation med makroøkonomiske ubalancer. Disse omfatter navnlig de store og vedvarende **overskud** på de løbende poster, som skyldes en lav indenlandsk efterspørgsel, herunder manglende investeringer, og en stærk konkurrenceevne. I betragtning af betydningen af den tyske økonomi og de mulige spillovers til EU og euroområdet er det særlig vigtigt at rette op på den **svage efterspørgsel og de manglende investeringer**, som bremser den økonomiske vækst i Tyskland.

Den **offentlige gældskvote faldt**, men er stadig på ca. 72 pct. af BNP. Arbejdsmarkedet er stadig robust, og arbejdsløsheden er på en nedadgående kurs.

Det meget store og stadig stigende overskud på betalingsbalancen og den store afhængighed af udenlandsk efterspørgsel, gør det hensigtsmæssigt at foretage en yderligere undersøgelse af, om der består eller afvikles ubalancer, konkluderer Kommissionen.

Frankrig

I februar 2015 konkluderede Kommissionen, at Frankrig befandt sig i en situation med makroøkonomiske ubalancer, som kræver særlig overvågning og stærke politiske tiltag.

En række indikatorer i resultattavlen overskrider stadig de vejledende grænseværdier, nemlig tab i eksportmarkedsandele, gælden i den private sektor og den offentlige gæld.

Der er ingen tegn på en forbedring af handelsbalancen eller af konkurrenceevnen. De løbende poster viser et stabilt **underskud**, samtidigt med at den internationale nettoinvesteringsposition er forholdsvis negativ. **Eksportresultaterne** er fortsat ringe med betydelige akkumulerede tab af markedsandele.

Enhedslønomkostningerne er stadig høje, og giver ingen forbedring af omkostningskonkurrenceevnen. De private virksomheder har fortsat en lav indtjening, hvilket begrænser mulighederne for gældsnedbringelse og investeringer. Gælden i den private sektor ligger over grænseværdien og ligger side om side med den høje og **stigende offentlige gældskvote**, som nærmer sig 100 % af BNP.

Situationen på arbejdsmarkedet er ikke god, og **arbejdsløsheden** er steget. Ungdomsarbejdsløsheden er også høj .

Samlet set finder Kommissionen, at udviklingen i konkurrenceevnen, den høje offentlige gæld sammenkoblet med den lave vækst og lave inflation, nødvendiggør at undersøge risiciene relateret til de vedvarende ubalancer.

c. Samlet overblik over landene

Efter en økonomisk analyse af ubalancerne bør der ifølge Kommissionens opfattelse foretages en dybdegående undersøgelse af ikke mindre end **18** medlemsstater med det formål at få foretaget en mere detaljeret gennemgang af de økonomiske problemer og de tilhørende risici.

De **18** medlemsstater **nævnt ovenfor** er:

Belgien, Bulgarien, Tyskland, Frankrig, Kroatien, Italien, Ungarn, Irland, Holland, Portugal, Rumænien, Spanien, Slovenien, Finland, Sverige, Storbritannien, Estland og Østrig.

Følgende **8** lande har **ingen økonomiske ubalancer** af betydning: **Danmark**, Tjekkiet, Polen, Litauen, Letland, Slovakiet, Luxembourg og Malta.

To lande er undtaget fra analyserne, Grækenland og Cypern, idet disse er underlagt økonomiske tilpasningsproblemer med finansiell bistand.

Med venlig hilsen

Emil Broberg Andersen / Niels Hoffmeyer (3602)